

www.mevzuattakip.com.tr

Zabıta Memurları İle İtfaiye Personelinin Başka Birimlerde Görevlendirilmesi Halinde Fazla Mesailerinin Durumu

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

ZABITA MEMURLARI İLE İTFAİYE PERSONELİNİN BAŞKA BİRİMLERDE GÖREVLENDİRİLMESİ HALİNDE FAZLA MESAİLERİNİN DURUMU

Halil MEMİŞ

Manisa Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine dayalı olarak çalıştırılan memurlar, kurumlarınca zaman zaman başka birimlerde görevlendirilerek çalıştırılabilir. Bu tür görevlendirmelerde, uygulamada karşımıza çıkan hususlardan bir tanesi, kişilerin resmen buldukları kadrolarda fiilen yaptıkları işler nedeniyle, diğer birimlerde ve kadrolarda bulunan memurlara göre farklı ödemeler alması, karşısında yeni görev yerlerinde ek mali hak aldıkları görevi fiilen yapmıyor olmaları karşısında durumlarının ne olacağı hususudur.

Bu durumun en somut örneklerinden birini, kadrosu Zabıta/İtfaiye Daire Başkanlıkları veya Zabıta/İtfaiye Müdürlüklerinde olmakla birlikte, Belediyenin diğer birimlerinde görev yapıp fiilen zabıta/itfaiye hizmetlerinde çalışmayan personele maktu mesai ücreti ödenip ödenemeyeceği oluşturmaktadır.

Yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarına ekli K Cetveli' nin, "III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ" bölümünün "B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti" kısmında uygulanana gelen ve artık değişmez niteliğe bürünen hükme göre;

"2. Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personel (destek hizmeti yürüten personel hariç) ile kadrolu olarak fiilen çalışan koruma ve güvenlik personeline belediye meclisi kararı ile tespit edilen miktar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir..."

Buna göre, yukarıda belirtilen Kanun hükmü ile belediye zabıta ve itfaiye personeline maktu fazla çalışma ücreti ödenmesinde zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışma şartı getirilmiştir. Zabıta kadrosunda olmasına rağmen idari bir görev yapanlara fiilen zabıta görevi yapmadıklarından daha doğrusu görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın çalışılan bir işte bulunmadıklarından dolayı aylık maktu fazla çalışma ücretinin ödenmesi mümkün değildir.

Halbuki; Belediye'nin diğer birimlerinde görevli personelin fiilen zabıta ve/veya itfaiye hizmetlerinde çalışmaları mümkün değildir.

Belediye Zabıta Personeli Yönetmeliği'nde belediye zabıta memurlarına, zabıta hizmetleri dışında bir görev yüklenemeyeceği belirtilmektedir. Zabıta memurluğu, çalışma saatleri de dikkate alındığında ikinci görev yüklenemeyecek kadar ağır bir görev olduğundan bu husus yönetmelikte de açıkça belirtilmiştir. İtfaiye personeli açısından da aynı değerlendirmeyi yapmamız mümkündür.

Kaldı ki ikinci görev olarak söz konusu personele verilecek görevler de, esas itibariyle başlı başına bu görevleri yürüten personelin bütün mesaisini harcamasını gerektirecek derecede görevlerdir.

Bu açıdan bakılınca da, kadrosu zabıta veya itfaiye bünyesinde olmasına rağmen ikinci görev olarak fiilen farklı birimlerde görev yapan personele maktu fazla çalışma ücreti ödenmemesi gerekmektedir.

Yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarına ekli K Cetveli' nde, "III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ" bölümünün "B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti" kısmında yer alan hükme göre,

"(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti:

1- *Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen*

çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu en ödenir.

.....
3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında,

ödenmeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir."

Madde hükmünde de belirtildiği üzere, bir belediye personelinin kadrosu zabıta memurluğu/itfaiye personeli görevinde bulursa da, eğer bu görevi fiilen yerine getirmiyorsa bu kişinin maktu fazla çalışma ücretinden hiçbir biçimde faydalanmaması gerekmektedir.

Konuya İlişkin Örnek Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı:

Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı

Yılı : 2012

Dairesi : 6

Dosya No : 39728

Tutanak No : 40940

Tutanak Tarihi : 20.10.2015

2) 257 sayılı ilamın 8. maddesi ile Kadrosu Zabıta Müdürlüğü'nde olduğu halde, Belediyenin diğer birimlerinde görev yapıp fiilen zabıta hizmetlerinde çalışmayan bazı personele maktu mesai ücreti ödenmesi nedeniyle ..... TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Sorumlu temyiz dilekçesinde özetle; Bakanlar Kurulu kararında “Kanunların öngördüğü durumlar saklı kalmak üzere” cümlesinin önem arz ettiğini, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 172. maddesinde; “Görev yerleri değiştirilen memurlardan görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenlerin aylıkları eski görev yerinde kadro tasarrufundan ödenir.” denildiğini,

İlgili zabıta kadrosunda görev yapan personelin İşletme ve İştirakler Müdürlüğünde görev yapacağına dair atamaya yetkili üst yöneticilerin yazılı personel hareketleri onayının kendi müdürlüklerine tebliğ edildiğini ve ilgili personelin kadro, dereceleri ve özlük haklarına müdahale yapılmadığını,

Üst yöneticilerinin yazılı emri gereği müdürlüklerinde görev yapan personele 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 172. maddesi gereği ödeme yapıldığını,

Maktu mesai ödenmesinde mali sorumluk da dahil bütün sorumluluğun Personel Hareket Onayı ile atamayı gerçekleştiren üst yöneticide olması gerektiğini,

Sayıştay 6. Dairesinin 1 Ekim 2014 tarihli, 257 numaralı ilamın 17. sayfasında yapılan fiili uygulama kararını Başkanlık Makamı verdiğiinden dolayı yapılan hatanın sorumluluğunun atamaya yetkili olan Belediye Başkanında olduğu hükmüne varıldığını,

Zabıta kadrosunda iken İşletme ve İştirakler Müdürlüğü emrine Personel Hareket Onayı ile aynı şart ve şekilde ataması gerçekleştirilmiş olup, bütçenin personelle ilgili maaş ve diğer ödemelerle ilgili kısmının bordro yapılması, düzenlenmesi gibi tüm işlemlerin Mali Hizmetler Müdürlüğünce hazırlanarak, ilgili müdürlüklere "Ödeme Zarfı"nın sadece prosedürlerin tamamlanması bakımından imzalatırılmasından ibaret olduğunu,

İlgili Sayıştay İlamında tazmin edilmesi için karar veren kişilerin ne atamaya, ne de ücretlerini bordrolaştırıp ödemeye yetki ve karar verme yetkileri olmadığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir.

Sayıştay Başsavcılığı; “Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin 42. maddesinde; 'zabıta görevlilerine zabıta hizmetleri dışında bir görev verilemeyeceği, ancak olağanüstü hallerde mülki amir veya Belediye Başkanının emri ile geçici olarak hizmetin gerektirdiği başka görevler de verilebileceği' hususu düzenlenmiş; görevlendirilmiş personelin afet, bayram, festival gibi olağandışı sayılabilecek görevlendirilmeleri dayanak olacak bir belgelendirme yapılamamışsa da; aynı yönetmeliğin 41/1 ve 41/2 maddelerinde yer alan 'zorunlu haller' karşısında ihtiyaca binaen, personele bir yıl içinde altı ay geçici görev verilebileceği hususunun varlığı karşısında; personelin, görev aldıkları birimlerde fiilen çalıştıklarının anlaşılması nedenleriyle; sorumlunun, tazmin hükmünün kaldırılması yönündeki talebinin kabulünün yerinde olacağı değerlendirmesi ile arz olunur.” şeklinde görüş bildirmiş olup; duruşmada Daire kararının tasdiki gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir.

Sorumluluk itirazına ilişkin olarak;

..... atamaya yetkili üst yöneticinin yazılı personel hareketleri onayının kendi müdürlüklerine tebliğ edildiğini ve ilgili personelin kadro, dereceleri ve özlük haklarına müdahale yapılmadığını, bu nedenle kendisinin sorumlu tutulamayacağını belirtmişse de; tazmin hükmü, zabıta personelinin başka birimlerde görevlendirilemeyeceğine ilişkin değil, başka birimlerde görevlendirilerek fiilen zabıta hizmeti yapmayan personele maktu mesai ücreti ödenemeyeceğine ilişkindir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 31, 32, 33 üncü maddelerinde; harcama yetkilileri ve gerçekleştirme görevlilerinin sorumlulukları açık bir şekilde belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Sorumlu tutulacak Görevli ve yetkililerin Belirlenmesi Hakkında Sayıştay Genel Kurulu'nun 5189/1 Sayılı Kararında;

“ .....

III.3.a)Harcama Yetkililerinin Genel Sorumluluğu

5018 sayılı Kanunda harcama yetkilisi ifadesiyle bir program sorumlusuna ve statü hukukunda tanımlanan daire/birim amirine işaret edilmektedir. Bu konumda olan yöneticilerin, 657 sayılı Kanununun 10'uncu maddesinde belirtildiği gibi, amiri oldukları kuruluş ve hizmet biriminde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurları takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumlu tutulacakları da tabiidir.

Bu hükümler karşısında, bütçeden yapılacak harcamalar konusunda 5018 sayılı Kanunda öngörülen harcama sürecinde tek ve tam yetkili olan, giderin yapılmasına karar vermekten ödeme aşamasına kadar tüm işlemleri emir ve talimatı çerçevesinde yürüten ve maiyetindekileri ve onların eylem ve işlemlerini gözetmek ve denetlemekle yükümlü olan harcama yetkilisinin, Sayıştaya karşı hesap verme konusunda tam ve doğrudan sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının ve buna konu olan harcamaların bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygunluğundan sorumlu olduklarına,

III.4.a) Ödeme Emri Belgesini Düzenlemekle Görevlendirilen Gerçekleştirme Görevlisinin Sorumluluğu

5018 sayılı Kanununun 33'üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca ödeme emri belgesi, harcama yetkilisi tarafından belirlenen bir görevli tarafından düzenlenecektir.

Ödeme emri belgesi tek başına mali bir işlem sayılmamakla birlikte taahhüt ve tahakkuk aşamalarından sonra ödeme aşamasına geçilmesine esas teşkil etmektedir. 31.12.2005 tarihli ve 26040 sayılı 3. mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 12 ve 13’üncü maddelerinde ödeme emri belgesi düzenleme görevi, ön mali kontrol kapsamında ele alınmakta ve “kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür” şerhi çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Aynı esaslarda belirtildiği üzere, harcama yetkilileri, yardımcıları veya hiyerarşik olarak kendisine en yakın üst kademe yöneticileri arasından bir veya daha fazla sayıda gerçekleştirme görevlisini ödeme emri belgesi düzenlemekle görevlendirecek, ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlileri de, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön malî kontrol yapacaklardır. Bu nedenle ödeme emri belgesini düzenleyen gerçekleştirme görevlisinin yaptığı işlemler nedeniyle sorumluluk üstlenmesi tabiidir.

Ayrıca, harcama birimlerinde süreç kontrolü yapılarak her bir işlem daha önceki işlemlerin kontrolünü içerecek şekilde tasarlanıp uygulanacak, mali işlemlerin yürütülmesinde görev alanlar, yapacakları işlemde önceki işlemleri de kontrol edeceklerdir. Bu bağlamda ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlileri de, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön mali kontrol yaparak, ödeme emri belgesi üzerine “Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür” şerhi düşüp imzalayacaklardır. Bu nedenle ödeme emri belgesini düzenleyen görevli, gerçekleştirme belgelerinin ödeme emri belgesine doğru aktarılması yanında, düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan da sorumludur.

Yapılan bu açıklamalara göre, aslî bir gerçekleştirme belgesi olan ödeme emri belgesini düzenleyen sıfatıyla imzalayan gerçekleştirme görevlisinin, düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan harcama yetkilisi ile birlikte sorumlu tutulması gerektiğine çoğunlukla,

b) Ödeme Emri Belgesine Eklenmesi Gereken Taahhüt ve Tahakkuk Belgelerine İlişkin Sorumluluk

5018 sayılı Kanununun 33’üncü maddesi uyarınca bütçeden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanmış ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Öte yandan anılan maddede, bir mali işlemin gerçekleştirilmesinde görevli olanların sorumluluğunun belirlenmesinde, bu görevlilerin yetkili ve görevli olması ve yapılan giderin de bu görevlilerce düzenlenen belgeye dayanıyor olması hususlarına bakılması gerekmektedir. Yani mali işlemin gerçekleştirilmesinde, görevli olanların imzası

olmadan ödeme belgesinin tamamlanmış sayılmaması gerekmektedir.

Bu nedenle, ödeme emri belgesine eklenmesi gereken taahhüt ve tahakkuk işlemlerine ilişkin fatura, beyanname, tutanak gibi gerçekleştirme belgelerini düzenleyen veya bu belgeleri kabul eden gerçekleştirme görevlilerinin, bu görevleriyle ilgili olarak yapmaları gereken iş ve işlemlerle sınırlı olarak harcama yetkilisiyle birlikte sorumlu tutulmaları gerektiğine,

.....” karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, Harcama Yetkililerinin, harcama talimatı ve bu talimata konu olan harcamaların mevzuata uygunluğundan, Gerçekleştirme Görevlilerinin, ödeme emrinin düzenlenmesinden, fatura, beyanname, tutanak gibi gerçekleştirme belgelerini düzenlenmesinden ve düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan harcama yetkilisi ile birlikte sorumlu tutulmaları gerekmektedir.

Bu itibarla, ...’in sorumluluk yönünden yaptığı itiraz REDDEDİLEREK konunun esasına geçildi.

Esasa İlişkin Olarak;

6260 sayılı 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’na ekli K Cetveli’ nin, “III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ” bölümünün “B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti” kısmında;

“2. Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personel (destek hizmeti yürüten personel hariç) ile kadrolu olarak fiilen çalışan koruma ve güvenlik personeline belediye meclisi kararı ile tespit edilen miktar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir...” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, yukarıda belirtilen Kanun hükmü ile belediye zabıta ve itfaiye personeline maktu fazla çalışma ücreti ödenmesinde zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışma şartı getirilmiştir. Zabıta kadrosunda olmasına rağmen idari bir görev yapanlara fiilen zabıta görevi yapmadıklarından daha doğrusu görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın çalışılan bir işte bulunmadıklarından dolayı aylık maktu fazla çalışma ücretinin ödenmesi mümkün değildir.

Ancak rapor dosyası ve ekleri incelendiğinde; Belediye’nin diğer birimlerinde görevli bazı personele fiilen zabıta hizmetlerinde çalışmadıkları halde, 2012 yılı boyunca maktu mesai ücretinin ödendiği görülmüştür.

Belediye Zabıta Personeli Yönetmeliği'nde belediye zabıta memurlarına, zabıta hizmetleri dışında bir görev yüklenemeyeceği belirtilmektedir. Zabıta memurluğu, çalışma saatleri de dikkate alındığında ikinci görev yüklenemeyecek kadar ağır bir görev olduğundan bu husus yönetmelikte de açıkça belirtilmiştir. Kaldı ki ikinci görev olarak söz konusu personele verilen görevler de zaten başlı başına bu görevleri yürüten personelin bütün mesaisini harcamasını gerektirecek derecede yoğun görevlerdir.

Bu nedenle, kadrosu zabıta müdürlüğü bünyesinde olmasına rağmen ikinci görev olarak fiilen farklı müdürlüklerde görev yapan personele maktu fazla çalışma ücreti ödenmemesi gerekmektedir.

6260 Sayılı 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli K Cetveli'nde, "III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ" bölümünün "B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti" kısmında yer alan hükme göre, bir belediye personelinin kadrosu zabıta memurluğu görevinde bulunsa da, eğer bu görevi fiilen yerine getirmiyorsa bu kişinin maktu fazla çalışma ücretinden hiçbir biçimde faydalanmaması gerekmektedir. Bu durumda da, kadrosu zabıta memurluğu olmayan belediye personelinin hangi birimde ne kadar süre ile fazla çalıştığına da önemi kalmamaktadır.

Bu itibarla temyiz talebinin reddi 257 sayılı ilamın 8. maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

(Üye .....'nın; "Belediye Başkanlık makamının onayı doğrultusunda görevlendirilen Zabıta memurlarının ve diğer memurların, görev aldıkları birimlerde bir fiil Zabıta yönetmeliğinde açıklanan görevleri ifa etmiş olmaları ve özellikle de acil durumların (afet, bayram, festival) söz konusu olduğu zamanlarda da fazla çalışma gerçekleşmiş olduğundan, yapılan ödemeler "kamu zararı" olarak nitelendirilemez. Bu nedenlerle tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmesi gerekir." şeklindeki ayrışık görüşüne karşı) oyçokluğu ile,

Karar verildiği 20.10.2015 tarih ve 40940 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA